

Od Redakcji

Oddajemy kolejny zeszyt *Zagadnień Naukoznawstwa*, znów z bardzo dużym opóźnieniem, za które przepraszamy zarówno naszych Autorów, jak i Czytelników. Sądzymy jednak, że ten tak dawno zapowiadany zeszyt jest oczekiwany przez Państwa, naszych wiernych, a także nowych Czytelników i Autorów zainteresowanych naszym czasopismem. Niniejszy zeszyt jest dość nietypowy, został bowiem wydany w połączonych numerach. Data wskazuje na okres pandemii, która tak mocno zmieniła życie akademickie, i chociaż możemy już patrzeć z dużego dystansu na ten miniony czas i nie chcemy tylko pandemią tłumaczyć opóźnień naszego kwartalnika, to Redakcja nadal zmaga się z trudnościami, jakie dotyczą czasopisma pozbawione punktacji i stałego finansowania. Dlatego podjęliśmy decyzję o wydaniu połączonych zeszytów, by w ten sposób zamknąć rok 2020. Dokonaliśmy pewnej modyfikacji zawartości, która była przewidywana w kolejnych zaplanowanych na 2020 rok zeszytach. Zrozumiałe, że w sytuacji, gdy Redakcja nie była w stanie dotrzymać terminu publikacji, nie mogła zatrzymać niektórych tekstów. Tym bardziej dziękujemy Autorom, których teksty tak długo były przechowywane w redakcyjnych folderach, i przepraszamy za długie oczekiwanie na publikację oraz wsteczną datę wydania, o czym Autorzy zostali poinformowani.

W dziale „Artykuły badawcze” przedstawiamy dwa teksty. Autorem pierwszego jest Krzysztof Michalski, profesor Politechniki Rzeszowskiej z Katedry Nauk Humanistycznych i Społecznych. Krzysztof Michalski prowadzi badania w dziedzinie nauk o bezpieczeństwie ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych technologii. Jest zainteresowany nie tylko kwestiami teoretycznymi opracowania metodologii tychże nauk, ale także praktycznymi, m.in. w obrębie nauk o zarządzaniu bezpieczeństwem technologicznym, a w związku z tym etyką nowych technologii oraz etyką inżynierską, biznesu i środowiska. Autor już w tytule swojego artykułu z zawartym w nim znakiem zapytania – „Fałszywe obietnice bezpieczeństwa? Nauka normalna wobec zagrożeń wynikających z rosnącej złożoności systemów technicznych” – prowokuje czytelnika do refleksji i dyskusji, na którą jesteśmy otwarci.

Do grona autorów dołączyła młoda badaczka Yali Zuo z Hebei Minzu Normal University w Chinach. Jej obszerny artykuł „Illuminating the Progress of Research into Inferentialism: A Systematic Analysis of CiteSpace” jest wynikiem przeprowa-

dzionej przez nią analizy cytowań tekstów dotyczących inferencjalizmu, będącego jednym z głównych nurtów w filozofii języka, zapoczątkowanych w 1977 roku przez Roberta Brandoma doktoratem zatytułowanym *Practice and Object*, napisanym pod kierunkiem Richarda Rorty'ego i Davida Kellogga Lewisa. Rozważane w filozofii analitycznej podstawowe kategorie semantyczne (znaczenia, prawdy, asercji) wraz z wnioskowaniem ujął Brandom w ramy pragmatycznej teorii działania. Tym samym podjął krytyczną dyskusję z dotychczasowymi dominującymi nurtami filozofii języka, umysłu i logiki. Rozległe zainteresowania badawcze Brandoma, liczne publikacje, dynamiczna aktywność wykładowa i wywołane przez niego polemiki sprawiły, że inferencjalizm jest dziś szeroko dyskutowany, a Brandom został zaliczony do światowej czołówki najbardziej wpływowych żyjących filozofów (<https://thebestschools.org/features/most-influential-living-philosophers/>, dostęp: 27.07.2024). Ma też publikacje (i to te ważne – książkowe) tłumaczone na język chiński i drukowane w wydawnictwach chińskich. Również dla polskiego czytelnika ten progres wpływu inferencjalizmu może być interesujący, gdyż i w Polsce jest to nurt stosunkowo dobrze znany, a autorka odnajduje też polskie źródła, cytując angielskie wydanie prac Kazimierza Ajdukiewicza (1978). Obszerna praca Yali Zuo jest analizą scjentometryczną, w której autorka wykorzystuje narzędzia opracowane przez chińskiego badacza Chaomeia Chena. Aby mieć pełny obraz przeprowadzonych przez Yali Zuo analiz, Redakcja zdecydowała się nie dzielić opracowania na pojedynczo publikowane części, lecz opublikować tekst jako jeden monograficzny artykuł badawczy.

Redakcja otwarta jest na młodych badaczy, toteż w dziale „Artykuły recenzyjne” publikujemy tekst doktoranta ze Szkoły Doktorskiej SWPS, mgr. Michała Owczarka. Autor dzieli się z czytelnikami swoimi uwagami na temat dyskutowanej już dość szeroko książki Jana J. Zygmuntowskiego *Kapitalizm sieci*. Mimo że praca ukazała się w 2020 roku, poruszane w niej problemy są nadal aktualne.

W dziale „Przeglądy – poglądy – polemiki” również oddajemy głos młodej badaczce, dr Karolinie Cynk z Instytutu Nauk Socjologicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, która prowadzi badania w dziedzinie etyki środowiska, bioetyki oraz postaw i konsekwencji społecznych wynikających z rozwoju nowoczesnych technologii obejmujących rozmaite dziedziny życia ludzkiego. W swoim dorobku ma już monografię książkową *Etyka i społeczne konsekwencje osiągnięć nowoczesnych technologii* (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2013). Tutaj przyjęliśmy wyniki jej wczesnych badań na temat postaw i zachowań kadry akademickiej wobec kwestii środowiskowych na przykładzie jednej z polskich uczelni. Jakkolwiek przeprowadzone aktualnie badania prawdopodobnie zmieniłyby zarysowany w tekście obraz uzyskany na podstawie ówczesnych wyników, to także dzisiaj może być on dla nas pewnym źródłowym świadectwem, służącym do badań porównawczych czy choćby refleksji, jak (a to znaczy też „pod jakim wpły-

wem”) ukształtowana została nasza własna postawa i zachowania wobec rozmaitych kwestii środowiskowych.

Z kolei w dziale „Kronika” z okazji ustanowienia przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej roku 2020 Rokiem Fizyki dla upamiętnienia 100. rocznicy utworzenia Polskiego Towarzystwa Fizycznego (PTF) przedstawiamy tekst prof. Józefa Szudego, można śmiało powiedzieć – współtwórcy toruńskiej fizyki, członka rzeczywistego PAN, zafascynowanego historią fizyki. Dalej w „Kronice” prezentujemy wybrane wydarzenia naukowe związane z obchodzonym jubileuszem i inne wspomnienia oraz komunikaty Komitetu Naukoznawstwa.

W dziale „In memoriam” przypominamy z uznaniem i ogromną wdzięcznością Profesora Bohdana Jałowieckiego, długoletniego redaktora naczelnego *Zagadnień Naukoznawstwa* (w latach 2004–2011) i wieloletniego członka Prezydium Komitetu Naukoznawstwa PAN.

Wydanie tego zeszytu nie byłoby możliwe bez wsparcia finansowego, za które Redakcja dziękuje Dziekanowi Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych UMK dr. hab. Radosławowi Sojakowi, prof. UMK oraz Kierownikowi Katedry Kognitywistyki UMK dr. hab. Arkadiuszowi Gutowi, prof. UMK.

W imieniu Redakcji
Urszula M. Żegleń